



Redt het kleinschalige schoolvoedselproject de kleine boer?

Evaluatie van groot- en kleinschalige schoolvoedselprojecten

De schoolvoedselprogramma's hebben een lange geschiedenis. Het Amerikaanse CRS (Catholic Relief Services) begon er al mee in 1958. Zij voorzagen jaarrond de bevolking van granen en sojaolie. Dus nog ver voor 2000 toen de millenniumdoelen werden opgesteld.

Rond die tijd eindigde het programma van het CRS. Maar de VN kwam met een nieuw school feeding program, juist in het kader van deze millenniumdoelen. Eén doel luidt immers: het uitbannen van extreme armoede en honger. In 2015 zou het resultaat bereikt moeten zijn.

Hiertoe werd aan elk ontwikkelingsland een land uit het rijke westen toegewezen. Nederland koos voor Ghana, Hans Eenhoorn, de senior vice president van Unilevers wereldwijde Foods Division, trad daartoe aan als lid van de Millennium Taskforce on Hunger.

Om het doel te bereiken, begon hij met een schoolvoedselproject. Het doel is uiteindelijk helaas niet bereikt, van het project is nog maar weinig over.

Waarschijnlijk door te weinig ervaring met Ghana, gebrek aan netwerk en vooral de enorme grootschaligheid. En ook de financiële en economische crises in het westen hebben niet bijgedragen aan het project.

Een kleinschalig project, zoals dat van Franz Zemp en Pater Frans Meddens,

heeft meer kans van slagen, verwacht Meddens. "Zemp kan van z'n eigen farm al veel leveren." Maar niet alleen daarom, ook vanwege de aanpak. Voedsel wordt niet jaarrond uitgedeeld, alleen maar in de vijf maanden van serieuze honger. Van maart tot augustus. En het wordt ook niet zomaar gegeven, scholen kunnen slechts meedoen onder strikte voorwaarden.

Zo moet er een uitgebreid comité zijn dat voor het project waakt. Met daarin het dorps hoofd en zijn raadgevers, de onderwijzers, ouders van de kinderen, de koks die het eten moeten bereiden en Frans Zemp die het transport en de totale controle coördineert.

Bovendien moet de school, als eigen bijdrage, over een schooltuin beschikken. Hier worden onder meer pepers en tomaten geteeld en pinda's voor de olie.

Op zaterdag 11 mei 2013 viert Pater Frans zijn 86^e verjaardag. Op die dag is weer de jaarlijkse Ghanadag. U krijgt daarvan nog apart bericht. Reserveer alvast deze datum in uw agenda.

Het feest vindt plaats in café-restaurant St. Servaas, St. Servaasweg 46, 6083 AS Nunhem.

De vraag die Pater Meddens zich stelt is: 'Kan een schoolfeedingproject wellicht een redding zijn voor de kleine boer in het Sahelgebied? Kunnen we

de erosie gemeenschappelijk te lijf gaan en landbouwgrond op de Sahel heroveren?

De laatste vijftig jaar zijn de omstandigheden van de boerenbevolking alleen maar verslechterd. Ten eerste vanwege het klimaat. De laatste vijftig jaar werd het steeds droger; de weinige regen die valt komt in steeds grotere hoeveelheden in korte tijd uit de hemel vallen. En veel droogte gecombineerd met zware buien is een vruchtbare voedingsbodem voor erosie. Een mooi voorbeeld van erosie heeft Pater Meddens minstens veertig jaar geleden vanaf een kale vlakte mee naar Nederland genomen: een groot stuk verweerd hardhout. Met gebogen wortelpunten waarmee de boom radeloos reikte naar de laatste resten aarde en gesteente die toen nog niet waren weggespoeld. "Het lag midden op een grote kale vlakte. Niemand heeft het daar naartoe gebracht. Het moet door het wegspoelen van de aarde naar boven zijn gekomen." De situatie is intussen vele malen ernstiger geworden. Dit kwam Pater Meddens onlangs ten ore toen hij van een Ghanese vriend uit die regio vernam dat dit niks bijzonders is: "Er liggen er nu wel honderden." Het zal moeilijk zijn de bewoners ervan te overtuigen dat de erosie wel degelijk een halt toe te roepen is.

Tenslotte is ook de handel in de nog overgebleven vruchtbare gronden ook een bedreiging voor Ghana. Momenteel vindt een snel opkomende landroof voornamelijk nog plaats in het oosten van Afrika. Sinds 2001 is

wereldwijd 227 miljoen hectare landbouwgrond verkocht of verpacht. Een oppervlakte zo groot als West-Europa. Meer dan 70 procent daarvan ligt in Afrika, voornamelijk in Ethiopië, Mozambique en Sudan. Het zijn vooral Chinese en Saudi-Arabische bedrijven, overheden uit het Midden-Oosten en Azië, maar ook Europese en Amerikaanse pensioenfondsen. Maar de wereldbevolking en de welvaart stijgen en daarmee de vraag naar voedsel. De druk op vruchtbare landbouwgrond zal dus toenemen, niemand kan garanderen dat Ghana bespaard blijft van deze landroof.



Pater Meddens toont een hardhouten wortel van 52 centimeter lang die hij 50 jaar geleden heeft gevonden op een kale vlakte. Nu is het er bezaaid met dit soort stronken. In die tijd is er dus een halve meter grond weggespoeld. Plaatselijk wellicht nog meer.

Kunnen we leerlingen op scholen daadwerkelijk overtuigen van de mogelijkheden zelf weerstand te bieden tegen klimaatverandering en erosie en hen overtuigen van de waarde van vruchtbare landbouwgrond?

In schooltuinen kan een voorbeeld gegeven worden van ecologische land- en tuinbouw. Daarom moet bij elke school een schooltuin zijn. Hier kun je laten zien hoe een klein stukje grond meer op kan leveren en op termijn misschien zelfs genoeg.

Als voorbeeld noemt Meddens het bereiden van compost, maar ook het gebruik van houtskool om vocht vast te houden in de grond. Een methode die Franz Zemp al met succes heeft toegepast. "De ouders kunnen indirect ook kennismaken met deze oplossingsmethoden en bovendien tot het inzicht komen dat ze sommige traditionele landbouwmethodes kunnen, ja, moeten inruilen tegen nieuwe methodes."

Conclusie

Pater Frans Meddens hoopt van harte dat op de lange duur de kleine boeren van nu gezamenlijk dus coöperatief alsnog een goede kans hebben om op hun voorvaderlijke gronden te kunnen blijven akkeren.

Bewustwording van wat daar nodig is en nog mogelijk is via hun schoolgaande kinderen lijkt een goede kans van slagen te hebben. Dit alles juist met een schoolvoedselprogramma.

Dat dit grootschalig en goedbedoeld in het verleden toch niet is geslaagd mag geen reden zijn om niet met de geleerde lessen en met de introductie van de nieuwe mogelijkheden van nu eenzelfde programma kleinschalig voort te zetten.

Integendeel. Wij hopen om tenslotte geleidelijk op grotere schaal met succes te mogen eindigen.

Er is hoop, dus leven!

Voedsel

Onze acties met de spaarpotjes gaat onveranderd door. In de afgelopen maanden hebben we meerdere malen donaties mogen ontvangen waarvoor dank.

In de komende maanden zal er een maximale hoeveelheid voedsel op de scholen bereid worden. Net als vorige jaar vallen de oogsten tegen en zullen veel kinderen afhankelijk zijn van de maaltijd die op de scholen wordt verstrekt. Uw gift is van harte welkom op banknummer 147223415 van Stichting Vrienden van Christopher ovv Schoolfeeding.

Deze Nieuwsbrief wordt voortaan zoveel mogelijk digitaal verzonden. Heeft u een e-mailadres en heeft u deze Nieuwsbrief per post ontvangen, stuur ons dan uw e-mailadres naar: jjvdbroek@kpnmail.nl

Vermeld in uw e-mail tevens uw adresgegevens (straat, huisnummer, postcode, woonplaats) voor zover niet bij ons bekend.

Paasgedachte

*Pasen, Pasen,
luide klinke
nu de slag van
lerke en vinke,
nu de stem van
mense en dier!
Pasen, Pasen,
wijdt het vier,
wijdt het licht en
pint de lampen,
laat de verse
wierook dampen:
Hallelujah,
't jok is af
van de dood en
van het graf!*

*Pasen, Pasen,
opgestanden
is de God, die
boze handen
hadden aan het
kruis gedaan:
Pasen, Pasen,
vrij voortaan,
heeft Hij hout en
steen en ijzer
overwonnen,
die, verrijzer,
Hallelujah,
één uit al,
leeft en immer
leven zal!*



*Pasen, Pasen,
dwaze mannen
dachten Hem in 't
graf te spannen,
met Pilatus'
zegelmerk:
Pasen, Pasen,
ijdel werk,
ijdel waken:
God almachtig
is verrezen,
eigenkrachtig,
Hallelujah,
door de steen,
eer de zonne in
't oosten scheen.*

*Pasen, Pasen,
luide klinke
nu de taal van
lerke en vinke,
nu de taal van
mense en dier!
Pasen, Pasen,
wijdt het vier,
wijdt het licht en
spijst de lampen,
laat de blauwe
wierook dampen:
Hallelujah,
God is groot:
overwinaar
van de dood!*

Gedicht: Guido Gezelle

**Schilderij: De verrezen christus uit het Isenheimer altaar
door Matthias Grünewald
(Würzburg, ca. 1470 - Halle, 1528)**
